



> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Ministerie van Justitie en
Veiligheid
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie
6563525

Datum 17 juli 2025
Betreft Aanbieding Dreigingsbeeld Statelijke Actoren 2025

Hierbij bied ik uw Kamer, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties en de minister van Defensie, het door de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD), de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) gepresenteerde Dreigingsbeeld Statelijke Actoren 2025 (hierna: DBSA) aan.

Het DBSA 2025 beschrijft hoe de dreiging vanuit statelijke actoren aanhoudend sterk aanwezig is en op onderdelen is toegenomen. Statelijke actoren bedreigen de Nederlandse veiligheidsbelangen, via een breed palet aan methodes. Het DBSA beschrijft onder meer dat de tegenstellingen tussen Rusland en het westen verdiepen en het risico op (onbedoelde) verdere escalatie is toegenomen. Rusland lijkt steeds meer sabotageacties uit te voeren om onrust aan te wakkeren in Europa. Daarnaast is de dreiging van spionage door landen als China, Rusland en Iran onverminderd hoog en lijken steeds meer landen te proberen om de Nederlandse samenleving en politieke besluitvorming te beïnvloeden via laagdrempelige digitale spionage, intimidatie of de verspreiding van desinformatie. Dat de internationale veiligheidssituatie de afgelopen jaren sterk is verslechterd en de mondiale verhoudingen veranderen en onder druk staan, heeft hierop een versterkend effect. Daarnaast zorgt dit ervoor dat de weerbaarheid tegen statelijke dreigingen steeds meer gepaard gaat met onzekerheden over de nabije toekomst. Dit alles kan grote gevolgen hebben voor onze nationale veiligheid.

Doorontwikkeling aanpak statelijke en hybride dreigingen

Het is cruciaal dat Nederland, in nauwe samenwerking met EU-partners, bondgenoten en gelijkgezinde landen, in staat is om de hybride en statelijke dreigingen nu en in de toekomst het hoofd te bieden. Hiervoor moeten we beschikken over een effectief en samenhangend instrumentarium om dreigingen te voorkomen, te mitigeren en hierop te reageren. De afgelopen jaren heeft de aanpak statelijke dreigingen hier een solide basis voor gelegd. Binnen deze aanpak wordt de inzet van overheidspartijen, het bedrijfsleven en kennisinstellingen verbonden en wordt ingezet op het versterken van het vermogen om dreigingen te detecteren, het voorkomen van kwetsbaarheden en het waar nodig voorzien in een reactie.

Tegelijkertijd hecht ik eraan om te blijven bezien of de aanpak voldoende is en aansluit op de veranderende dreiging. Ook in het licht van de actielijnen van de Veiligheidsstrategie is een proactieve inzet op het tegengaan van statelijke en hybride dreigingen noodzakelijk. De aanpak van statelijke en hybride dreigingen zal daarom de komende tijd worden doorontwikkeld. Het DBSA legt hiervoor de noodzakelijke analytische basis. Uw Kamer wordt op een later moment geïnformeerd over deze doorontwikkeling.

Datum
17 juli 2025
Onze referentie
6563525

Maatschappelijke weerbaarheid tegen hybride en militaire dreigingen

Op korte termijn is het noodzakelijk om ook de maatschappelijke weerbaarheid bij een militair conflictscenario te verhogen. Deze weerbaarheidsopgave, waarover uw Kamer op 6 december en 11 juli jl. reeds is geïnformeerd¹, brengt in kaart wat er extra nodig is specifiek om hybride dreigingen in *aanloop naar* en *tijdens* een conflict het hoofd te bieden. De bredere aanpak van statelijke en hybride dreigingen richt zich op de gehele breedte van de dreigingen zoals beschreven in het DBSA 2025, waaronder economische veiligheid, kennisveiligheid en ongewenste buitenlandse inmenging. Uiteraard wordt deze aanpak in nauwe samenhang met de weerbaarheidsopgave doorontwikkeld. Maatregelen in het licht van de weerbaarheidsopgave leveren immers een belangrijke bijdrage aan de bredere weerbaarheid tegen statelijke en hybride dreigingen en vice versa. Zo waarborgen we de weerbaarheid tegen deze dreigingen en daarmee onze nationale veiligheid, nu en in de toekomst.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D.M. van Weel

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2024-2025, 30821, nr. 249 en Kamerstukken II, vergaderjaar 2024-2025, 30821, nr. 304